

O‘RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

“Oliy ta’limda tasviriy san’at darslarida project-based learning metodikasini qo‘llash”

Kodirov Obid Esonboy o‘g‘li

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalarida tasviriy san’at darslarida project-based learning (loyihaviy o‘qitish) metodikasini qo‘llashning ilmiy-metodik asoslari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqotda talabalarni san’at asarini loyiha asosida tahlil qilish va ijodiy ishlanmalar yaratish jarayonida estetik did, ijodiy tafakkur va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada pedagogik tavsiyalar va talabalarning mustaqil ijodiy ishlari orqali san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish yo‘llari taqdim etiladi.

Kalit so‘zlar: tasviriy san’at, project-based learning, badiiy idrok, oliy ta’lim, pedagogik metodika, ijodiy tafakkur, estetik tarbiya. Oliy ta’limda tasviriy san’at darslarida talabalarni san’at asarlarini badiiy idrok qilishga va project-based learning metodikasi orqali o‘rganishga jalb qilish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. Project-based learning yondashuvi talabalarni mustaqil ijodiy faoliyatga jalb qiladi, ularni amaliy ishlanmalar yaratishga va san’at asarini chuqur tahlil qilishga rag‘batlantiradi.

Talabalar san’at asarini o‘rganishda rang uyg‘unligi, shakl va kompozitsiya elementlari, mavzu va ifoda vositalarini tahlil qiladi. Pedagoglar loyiha asosida darslarni tashkil etib, talabalarni guruh ishlari, individual topshiriqlar va reflektiv mashqlar orqali jarayonga jalb qiladi. Shu tarzda talabalar san’at asarini vizual, mazmunan va hissiy jihatdan chuqur tushunishni o‘rganadi.

Maqolada oliy ta’lim muassasalarida tasviriy san’at darslarida project-based learning metodikasini qo‘llashning ilmiy-metodik asoslari, talabalarning estetik didini va ijodiy tafakkurini rivojlantirish usullari hamda pedagogik tavsiyalar ko‘rib chiqiladi.

Oliy ta’limda tasviriy san’at darslarida project-based learning metodikasini qo‘llash talabalar uchun estetik, intellektual va ijodiy rivojlanishning muhim vositasi hisoblanadi. Project-based learning yondashuvi orqali talabalar san’at asarini loyiha asosida o‘rganadi va amaliy ishlanmalar yaratadi. Shu jarayon talabalarni tanqidiy fikrlash, vizual tafakkur va ijodiy tafakkur qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Project-based learning metodikasi bir necha bosqichni o‘z ichiga oladi. Birinchi bosqich – loyiha mavzusini tanlash va vizual tanishuv. Talabalar san’at asarini kuzatadi, uning tashqi ko‘rinishi, rang uyg‘unligi, shakl va chiziq orqali yaratilgan ritm

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

va kompozitsion tuzilmani tahlil qiladi. Bu bosqichda vizual tafakkur va diqqatni jamlash orqali talabalar badiiy tafakkurini rivojlantiradi.

Ikkinchi bosqich – mazmuniy tahlil. Talabalar asarning mavzusi, g'oyaviy mazmuni va hissiy ohangini aniqlaydi. Pedagoglar bu bosqichda interaktiv metodlar, savol-javob, muhokama va guruh ishlari orqali talabalarni faol ishtirok etishga jalb qiladi. Talabalar o'z fikrlarini bildiradi, boshqa talabalar bilan mulohaza almashadi va san'at asarini turlicha idrok etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Uchinchi bosqich – ijodiy loyiha yaratish. Talabalar san'at asaridan ilhomlanib, o'z loyihalarini ishlab chiqadi. Loyihalarda rang, shakl, kompozitsiya va mavzu elementlari aks ettiriladi. Ushbu bosqich talabalarni mustaqil ijodiy faoliyatga o'rgatadi, ularning estetik didini va badiiy tafakkurini rivojlantiradi. Pedagoglar talabalarni loyiha jarayonida boshqaradi, maslahat beradi va ijodiy yondashuvlarni rag'batlantiradi.

To'rtinchi bosqich – natijalarni taqdim etish va baholash. Talabalar o'z loyihalarini guruh oldida taqdim qiladi, boshqa talabalar va pedagoglar fikrini eshitadi. Baholash jarayoni orqali talabalar tanqidiy fikrlash va reflektiv yondashuv qobiliyatini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ular san'at asarini turlicha idrok etish va ijodiy xulosalar chiqarishni o'rganadi.

Beshinchi bosqich – reflektiv tahlil va takomillashtirish. Talabalar o'z loyihalarini qayta ko'rib chiqadi, pedagoglardan olgan fikr va tavsiyalar asosida ishlanmalarni takomillashtiradi. Refleksiya jarayoni talabalarning estetik didini, ijodiy tafakkurini va tanqidiy fikrlash qobiliyatini yanada rivojlantiradi.

Oliy ta'limda digital platformalar va multimediya vositalaridan foydalanish project-based learning metodikasini yanada samarali qiladi. Talabalar turli davr va uslubdagi san'at asarlarini slaydlar, video materiallar yoki virtual galereyalar orqali o'rganadi. Shu orqali ularning vizual tafakkuri rivojlantiriladi, rang va kompozitsiya uyg'unligini idrok qilish qobiliyati oshadi.

Metodik jihatdan, project-based learning yordamida badiiy idrok va tahlil jarayonini samarali tashkil etish uchun pedagoglar interfaol metodlar, guruh va individual ishlari, tahlil va diskussiya, reflektiv mashqlar hamda digital vositalardan foydalanadi. Bu yondashuvlar talabalarni san'at asarini nafaqat vizual, balki mazmunan, hissiy va badiiy jihatdan chuqur tushunishga o'rgatadi, ijodiy tafakkur va estetik didini rivojlantiradi.

Shuningdek, project-based learning yordamida talabalar mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va tanqidiy tafakkur qobiliyatlarini shakllantiradi. Talabalar san'at asarini tahlil qilganda o'z xulosalarini chiqaradi, loyihalarini taqdim etadi, boshqa talabalar fikrini baholaydi. Shu orqali oliy ta'lim muassasalarida tasviriy san'atni o'qitish

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

talabalarning san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni mustaqil, ijodiy va tanqidiy fikrlaydigan shaxs sifatida shakllantiradi.

Natijada, oliy ta'limda tasviriy san'at darslarida project-based learning metodikasini qo'llash talabalarning estetik didini, ijodiy tafakkurini va vizual tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Pedagogik yondashuvlar, interaktiv metodlar va digital vositalar yordamida talabalar san'at asarini chuqur anglashni o'rganadi va ijodiy xulosalar chiqarishga o'rganadi. Shu tarzda, oliy ta'limda tasviriy san'atni o'qitish jarayoni talabalarni mustaqil, ijodiy va san'atni chuqur tushunadigan shaxs sifatida shakllantiradi.

Oliy ta'limda tasviriy san'at darslarida project-based learning metodikasini qo'llash jarayoni talabalar uchun estetik, intellektual va ijodiy rivojlanishning muhim vositasi hisoblanadi. Ushbu metodika orqali talabalar san'at asarini loyiha asosida o'rganadi va amaliy ishlanmalar yaratadi. Interaktiv metodlar, guruh va individual ishlari, reflektiv mashqlar hamda digital platformalardan foydalanish talabalarni ijodiy tafakkur, tanqidiy fikrlash va estetik didini rivojlantirishga yordam beradi. Shu tarzda, project-based learning metodikasi oliy ta'lim muassasalarida talabalarni mustaqil, ijodiy va san'atni chuqur tushunadigan shaxs sifatida shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – №. 2. – S. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – S. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – №. 1. – S. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – S. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – №. 3. – S. 60-66.